

Rozumienie ze słuchu

Mariusz Misztal

Wielu uczniów, przygotowując się do zdawania egzaminu maturalnego z języka angielskiego, skarży się, że niewiele problemów sprawia im właśnie rozumienie ze słuchu. Warto sobie uświadomić, że większość osób uczących się angielskiego narzeka na kłopoty z tą umiejętnością – zarówno uczniowie gimnazjum, jak i studenci anglistyki.

Dlaczego tak się dzieje? Prawdopodobnie dlatego, że rozumienia ze słuchu tak naprawdę nie można się nauczyć. Po kilkunastu dniach ślęczenia nad książkami można wykuć kilkadziesiąt słówek czy kilkadziesiąt zasad gramatycznych, a nawet podstawowe frazy konieczne do porozumiewania się, ale jeśli tę samą metodę spróbujemy zastosować do rozumienia ze słuchu, niczego nie osiągniemy. Rozumienie języka mówionego nie jest bowiem zestawem informacji, ale umiejętnością, sprawnością językową. I tak jak w wypadku każdej umiejętności, jedynym sposobem na jej opanowanie jest trening. Dziecko, ucząc się języka ojczystego, ćwiczy latami, przystosowując swój mózg do wylawiania z otaczającego je hałasu najpierw pojedynczych dźwięków charakterystycznych dla używanego w jego otoczeniu języka, potem wyrazów i wreszcie dłuższych fraz. Ponieważ wychowaliśmy się w Polsce, nasz mózg jest nastawiony na wylawianie dźwięków i wyrazów charakterystycznych dla języka polskiego. I nawet gdyby ktoś mówił do was po chińsku, to i tak od czasu do czasu wydawałoby się wam, że słyszycie polskie słowo, a przynajmniej jego fragment.

Rozumienie mówionego języka angielskiego, a więc zdanie matury, będzie możliwe tylko wtedy, gdy zdołacie zmusić wasz mózg do przełączenia się na wylapywanie i rozkodowywanie dźwięków charakterystycznych dla języka angielskiego. Jak to zrobić? Odpowiedź jest jedna: trening, trening i jeszcze raz trening. Musicie wytrwać, czy wręcz wytresować wasz mózg, aby automatycznie przełączył się na rozumienie języka angielskiego. Powinno się to odbywać podświadomie, w sposób zautomatyzowany. A osiągnąć to można jedynie przez wielotygodniowe słuchanie, czy raczej słyszenie, mówionego języka angielskiego. Dlatego jeżeli chcecie dobrze zdać maturalny test z rozumienia ze słuchu, zapomnijcie o kasetach z muzyką hip-hopową i zamiast słuchać ich, jak najczęściej słuchając nagrań angielskich tekstów. I puszczajcie je w kółko, raz po raz. W drodze na przystanek, podczas jazdy tramwajem, w czasie przechadzki. Cały czas. Po powrocie do domu zamiast polskiego kanału telewizyjnego włączcie jakikolwiek kanał anglojęzyczny (choć w tym wypadku MTV wypadła najgorzej!) i niech sobie gra, kiedy sprzątacie, gotujecie czy zajmujecie się swoimi obowiązkami. Nie ma potrzeby przysłuchiwania się głosowi płynącemu z telewizora – wasz umysł ma być trenowany przez hearing, a nie listening.

Będziecie zaskoczeni, jak wiele potraficie usłyszeć po kilku (a czasem dopiero po kilkunastu) tygodniach intensywnego treningu. Trening należy rozpocząć natychmiast, bo do matury zostało niewiele czasu. A tak między snami mówiąc, jest to też niezły powód, żeby ostatecznie przekonać rodziców do kupna (niedrogo!) walkmana, można więc – jak mówi przysłowie – kill two birds with one stone...

Pamiętajcie, że nie trzeba znać każdego pojedynczego słowa w nagraniu, żeby dobrze odpowiedzieć na pytania maturalne. Kiedy rozmawiamy po polsku lub słuchamy polskich nagrań, często nie jesteśmy w stanie dosłyszeć każdego słowa, chociaż jest to nasz własny język, którym postępujemy się od dziecka. Niezrozumienie pojedynczych słów nie przeszkadza nam jednak w zrozumieniu przekazywanych wiadomości i w komunikacji, na przykład na dyskotecce czy w zatłoczonym autobusie, gdzie mimo hałasu potrafimy bez końca rozmawiać z przyjaciółmi. A więc najważniejsza rada, o której powinniście pamiętać podczas rozwiązywania wszystkich zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu, brzmi: „Nie panikuj, jeżeli nie zrozumiesz niektórych słów pojawiających się w nagraniu. Egzamin maturalny nie sprawdza znajomości pojedynczych słówek, ale umiejętność selekcjonowania informacji”.

Dużą pomocą w rozwiązywaniu zadań maturalnych z rozumienia ze słuchu może być zapoznanie się z kilkoma sposobami odgadywania znaczenia słów na podstawie kontekstu, w którym występują.

Usłyszysz trzy krótkie dialogi. W każdym występuje słowo, którego najprawdopodobniej nie znasz. Analizując kontekst, w którym zostało użyte, zdecyduj, co ono oznacza i wybierz jedną z trzech odpowiedzi (a-c). Usłyszysz każdy dialog dwukrotnie.

1. Scones are
- a kind of small tea cup.
  - a kind of small cake.
  - something to drink.

2. Usłyszysz trzy krótkie wypowiedzi. W każdej jeden wyraz zastąpiono słowem *blablabla*. Po wysłuchaniu każdej wypowiedzi zdecyduj, jaką częścią mowy jest oryginalny wyraz i zaznacz właściwą odpowiedź (a-d). Usłyszysz każdą wypowiedź tylko raz.

- Słowo *blablabla* zastępuje wyraz, który jest
- rzeczownikiem.
  - czasownikiem.
  - przymiotnikiem.
  - przysłowiem.

Dobrym pomysłem jest również zapoznanie się z niektórymi kruczkami stosowanymi przez przygotowujących testy maturalne. Najpopularniejsze z nich są dokładnie omówione i podane w formie ćwiczeń w publikacji Repetytorium Longmana.

Zwróć szczególną uwagę na zdania przeczące. Poprawna odpowiedź jest często zdaniem twierdzącym, które zawiera słowo o znaczeniu przeciwnym do słowa użytego w nagraniu lub zwroty typu *barely, hardly, scarcely, rarely, seldom*.

3. Wysłuchaj ponownie wypowiedzi i zdecyduj, jaki wyraz zastąpiono słowem *blablabla* w każdej z nich. Zaznacz właściwą odpowiedź (a-d). Usłyszysz każdą wypowiedź tylko raz.

The *blablabla* is a kind of

- bird.
- colourful flower.
- fish.
- fruit.

Jeśli w nagraniu pojawia się zdanie zawierające porównanie, pytanie testowe będzie najprawdopodobniej jego parafrazą.

Usłyszysz sześć zdań zawierających przeczenia. Zdecyduj, czy odpowiadające im zdania (1-6) są prawdziwe czy fałszywe. Zaznacz znakiem (x) odpowiednią rubrykę w tabeli. Usłyszysz każde zdanie dwukrotnie.

	True	False
1. Ann is not very pretty.		
2. Peter didn't do what his teacher wanted him to.		
3. We can't have a longer conversation now.		
4. We liked his performance.		
5. Even when everybody arrived there still were a lot of empty seats.		
6. We have scarcely any bread left.		

- I can't deny that Ann is very pretty.
- Peter didn't disobey his teacher.
- I have hardly any time to talk to you now.
- We were not impressed by his performance.
- There were not enough places for those who did not come on time.
- We have only a small slice of bread left.

Pamiętaj, że przed maturą powinieneś się dowiedzieć, jak wyglądają poszczególne części egzaminu, jak są one oceniane i jakich rodzajów zadań można się spodziewać. Wyniki na egzaminie maturalnym z rozumienia ze słuchu zależą nie tylko od treningu w słuchaniu języka mówionego, ale często również od znajomości technik używanych do testowania. Wszystkie one są typu zamkniętego (to znaczy, że jest tylko jedna poprawna odpowiedź) i nie wymagają pisania długich odpowiedzi, ale jedynie wybrania i zaznaczenia poprawnej. Te same techniki są stosowane na poziomie podstawowym i rozszerzonym, a zadania na poziomie rozszerzonym różnią się od zadań z poziomu podstawowego praktycznie tylko trudnością języka nagrań i częściej wymagają podawania nie tyle usłyszonej informacji, ile wywnioskowania z treści, jaka ma być odpowiedź.

Podstawowe używane techniki to:

- testy wielokrotnego wyboru,
- testy typu prawda – fałsz,
- testy polegające na doborzeniu elementów.

Oto kilka podpowiedzi i sugestii, jak w praktyce radzić sobie z każdą z tych technik.

TEST WIELOKROTNEGO WYBORU

Zapoznaj się ze zdaniami (3.1.-3.5.). Usłyszysz dwukrotnie fragment audycji poświęconej autorce książki. Z podanych możliwości wybierz właściwą, zgodną z treścią usłyszaną informację. Zakreśl literę a, b, c lub d. Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

- 3.1. Jo went to Paris _____ her studies at the Exeter University.
- after
  - before
  - before and after
  - during

- 3.2. She started thinking about Harry Potter book
- at the station.
  - in a café.
  - in a pub.
  - on a train.

- 3.3. She was writing her Harry Potter book during
- her friends' birthdays.
  - train journeys.
  - work breaks.
  - work hours.

- 3.4. In Oporto Jo taught
- her native language.
  - journalism.
  - Portuguese.
  - writing books.

- 3.5. Jo was able to finish the book thanks to financial help from
- France.
  - Italy.
  - Portugal.
  - the United Kingdom.

Podstawowym błędem podczas rozwiązywania testów wielokrotnego wyboru jest koncentrowanie się na czytaniu dystryktorów wtedy, gdy trzeba uważnie słuchać nagrania. O czym więc należy pamiętać, rozwiązując takie testy?

Przed usłyszeniem nagrania przeczytaj pytania. Tekst zawsze jest czytany dwukrotnie. Przed pierwszym słuchaniem należy wykorzystać każdą chwilę na dokładne zapoznanie się z pytaniami i zorientowanie się, z jakim tematem będzie związane nagranie. Choć trudno się powstrzymać od czytania dystryktorów, lepiej teraz tego nie robić. Czytanie dystryktorów przed wysłuchaniem nagrania często bowiem powoduje, że za poprawne są uznawane odpowiedzi brzmiące podobnie do fragmentów nagrania. A to zwykle okazuje się złą strategią.

Przeczytaj zapis nagrania i zaznacz te części nieprawidłowych odpowiedzi z zadania, które brzmią bardzo podobnie do tekstu nagrania, ale są niezgodne z zawartymi w nim informacjami.

Nagranie: "I found it impossible to park my car there".

- I found my car in the park.
- I went to the park in my car.
- It was impossible to go to the park by car.
- The parking lots were full.

Nagranie: "Peter ought to leave his car with a mechanic."

- Peter should get his car repaired.
- Peter's car mechanic has left for the day.
- Peter's car has been left with the mechanic
- The mechanic should leave Peter in his car.

Po rozpoczęciu nagrania nie czytaj już pytań, ale skoncentruj się na słuchaniu. Pamiętaj, że we wszystkich tego typu testach kolejność pytań jest zgodna z występowaniem informacji w tekście.

W przerwie między pierwszym a drugim słuchaniem wyeliminuj te odpowiedzi, które na pewno nie są zgodne z informacjami usłyszanymi w nagraniu. Słuchając nagrania po raz drugi, sprawdź, czy pozostawione odpowiedzi są poprawne, i zwróć szczególną uwagę na informacje, które ci umknęły podczas pierwszego słuchania. Nie zostawiaj żadnego pytania bez odpowiedzi. Jeżeli po dwukrotnym wysłuchaniu nagrania ciągle nie jesteś pewien, jaka ma być odpowiedź – zgaduj. Prawdopodobieństwo, że trafisz, wynosi aż 25%!

TESTY TYPU PRAWDA – FAŁSZ

Zapoznaj się ze zdaniami (1.1.-1.6.) podanymi w tabeli. Usłyszysz dwukrotnie rozmowę telefoniczną. Zdecyduj, które zdania są zgodne z treścią nagrania (TRUE), a które nie (FALSE). Zaznacz znakiem (x) odpowiednią rubrykę w tabeli. Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

	TRUE	FALSE
1.1. The customer wants to book rooms for more than four people.		
1.2. The customer is offered three rooms.		
1.3. A double room costs 20 pounds more than a single.		
1.4. One meal is included in the room price.		
1.5. You can't have your dinner at the hotel before 6 o'clock.		
1.6. The man decides to book rooms.		

Przed wysłuchaniem nagrania przeczytaj uważnie wstępne polecenia i zadania oraz spróbuj przewidzieć treść nagrania.

Zastanów się, jakie informacje będą ci potrzebne (na przykład liczby, określenia czasu, nazwy własne), aby zdecydować, czy poszczególne zdania są prawdziwe, czy fałszywe.

Przeczytaj zdania i spróbuj przewidzieć, czego będzie dotyczyć nagranie. Następnie zastanów się, jakie informacje będą ci potrzebne, aby zdecydować, czy zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe. Ułóż pytania dotyczące potrzebnych informacji.

- Aisha lives near Liverpool.
- Aisha has one elder sister.
- In Aisha's school more than 50% of pupils are Asians.

Przykładowe pytania:

- Where (name of the city/town) does Aisha live?...
Is it near Liverpool?...
- Does she have any brothers or sisters? ...
How many sisters has she? ...
How old is her sister? ...
- How many Asians are there in Aisha's school?
Are Asians the majority of pupils in Aisha's school?
What nationality is the majority of pupils in Aisha's school?

Wysłuchaj nagrania i w przerwie między pierwszym a drugim zaznacz odpowiedzi.

Pamiętaj, że we wszystkich testach zdania występują w tej samej kolejności co w nagraniu, możesz więc śledzić wzrokiem pytania testowe podczas słuchania. Ale uwaga! Ta metoda pracy nie dla wszystkich jest dobra! Jeżeli jednocześnie czytanie pytań i słuchanie będzie ci przeszkadzało w zrozumieniu nagrania, skoncentruj się na słuchaniu i staraj się jak najlepiej zapamiętać.

Sprawdź poprawność odpowiedzi podczas powtórnego słuchania. Nie zostawiaj ani jednego pytania bez odpowiedzi! Jeżeli nie jesteś pewien odpowiedzi, zgaduj! W tym teście masz aż 50% szans na trafienie.

TESTY POLEGAJĄCE NA DOBIERANIU ELEMENTÓW

Zapoznaj się ze zdaniami (A-E), które są opiniami lekarzy. Usłyszysz dwukrotnie cztery wypowiedzi pacjentów. Przyporządkuj każdej z nich jedną opinię lekarza. Wpisz odpowiednie litery w kratki (2.1.-2.4.). Jedna opinia podana została dodatkowo i nie pasuje do żadnej wypowiedzi. Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz 1 punkt.

- A You need to have a complete series of tests. You may be seriously ill, I'm afraid.
B You should take an antibiotic and some ointment to put on your cut.
C You need to see your dentist as soon as possible.
D You probably have a stomach virus. Drink a lot and you should be better soon.
E It sounds like bad cold. You need to stay in bed for a few days.

- Patient 1
2.1. -
- Patient 2
2.2. -
- Patient 3
2.3. -
- Patient 4
2.4. -

Usłyszysz trzy fragmenty nagrań. Po wysłuchaniu każdego dopasuj do niego odpowiedni rodzaj tekstu (a-c).

	True	False
1. I usually buy more books.		
2. I earned less in my previous job.		
3. They are not as happy as they used to be.		
4. We expected it to be easier.		
5. John is heavier than Mike.		
6. My brother is among the worst footballers in the club.		

- I haven't bought as many books as I usually do.
- I'm earning more in my current job.
- They were happier when they weren't so rich.
- It isn't as difficult as we expected.
- John isn't much heavier than Mike.
- No one in the club is a better footballer than my brother.

Test 2 – ustny

Możesz zaznaczać odpowiedzi podczas słuchania, ale jeśli cię to dekoncentruje, skup się na słuchaniu i zapamiętaniu treści nagrania. Po pierwszym słuchaniu zaznacz odpowiedzi, a podczas drugiego skoncentruj się na informacjach, które umknęły ci za pierwszym razem.

Do matury pozostało jeszcze kilka tygodni. Tylko niepoprawni optymiści mogą twierdzić, że to dużo czasu. Jeżeli chodzi o rzetelne przygotowanie się do testów z rozumienia ze słuchu, czasu jest wręcz mało. Nie odkładajcie więc rozpoczęcia treningu o ani jeden dzień i od dziś zaczynajcie słuchać nagrań. Jednocześnie zaczynajcie zapoznawać się dokładnie ze stosowanymi w tej części matury technikami testowania. Nie jest dobrym pomysłem rozpoczynanie przygotowywania się do matury od rozwiązywania całych testów maturalnych. Lepiej zacząć od poszczególnych elementów egzaminu. Pomoże wam w tym Repetytorium przygotowane przez wydawnictwo Longman.

Miesiąc przed maturą, po zapoznaniu się z wymaganiami poszczególnych technik sprawdzania rozumienia ze słuchu, powinniście rozpocząć regularne testowanie swoich umiejętności w warunkach przypominających prawdziwy egzamin, to znaczy z uwzględnieniem czasu przeznaczanego na zapoznanie się z zadaniami, długości przerw między nagraniami, pisanie pełnych odpowiedzi itd. Po każdym teście powinniście ocenić swoje odpowiedzi ściśle według zasad obowiązujących na maturze. Dokładnie przemyślane i opracowane zestawy testów rozumienia języka mówionego, zarówno te sprawdzające poszczególne umiejętności, jak i te zawierające pełne zestawy egzaminacyjne, są dostępne w podręczniku *Matura z języka angielskiego: Testy* wydanym przez Longmana.

konkurs dla czytelników 5

Odpowiedz prawidłowo na pytanie:

Z ilu i jakich zadań składa się egzamin ustny na poziomie podstawowym?

Wysyłając odpowiedź 17.02.2005 r. o godz. 10.00 pocztą e-mail pod adresem: konkurslongman@rp.pl możesz wygrać jeden z dziesięciu podręczników niezbędnych do przygotowania się do matury z języka angielskiego.

Szczegóły dotyczące konkursu znajdziesz na stronie: www.rzeczpospolita.pl/angielski_z_rp/

Gwarancja zdanej matury z języka angielskiego

Matura z języka angielskiego: Repetytorium

Rekomendacja Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu nr 03/05

Matura z języka angielskiego: Testy

KUPON RABATOWY dla Czytelników

10%

na zakup Testów i/lub Repetytorium Longmana

Lista księgarni realizujących ofertę promocyjną jest dostępna na www.longman.com.pl oraz pod numerem infolinii 0 801 33 63 48. Kupon jest ważny do 30 kwietnia 2005 roku.

TEST 2. egzamin ustny na poziomie podstawowym

Zadanie 1: rozmowy sterowane

Zapoznaj się z opisem trzech sytuacji. Twoim zadaniem będzie odegranie wskazanych ról.

A. Uzyskiwanie i udzielanie informacji

Spędziłeś/łaś udany tydzień w znajomych w Londynie. Dziękując gospodarzom za mile spędzony czas:

- powiedz, co podobało Ci się najbardziej w czasie Twojego pobytu u nich;
- powiedz, że przyślesz im najciekawsze zdjęcia;
- zapytaj o możliwość wizyty gospodarzy w najbliższym czasie.

(Rozmowę rozpoczyna egzaminujący)

B. Relacjonowanie wydarzeń

Opowiadasz koleżdze/koleżance z Anglii, jak spędziłeś/łaś ostatniego sylwestra. Opisz:

- gdzie i z kim się udałeś/łaś;
- jaka była Twoja garderoba;
- jak przebiegała impreza sylwestrowa.

(Rozmowę rozpoczyna egzaminujący)

C. Negocjowanie

Rozmawiasz po angielsku z zaprzyjaźnionym chłopakiem/zaprzyjaźnioną dziewczyną ze Szwecji, który/która ma poważny problem – spróbował/a narkotyku, a teraz boi się i zwraca się z tym problemem właśnie do Ciebie.

- Zaproponuj mu/jej szczerą rozmowę z rodzicami.
- Odrzuć jego/jej zapewnienia, że poradzi sobie sam/sama.
- Zaproponuj wizytę u psychologa.

(Rozmowę rozpoczyna zdający)

Zadanie 2: rozmowa na podstawie ilustracji

Opisz przedstawioną ilustrację i odpowiedz na pytania egzaminującego (pytania podane poniżej na bilecie egzaminującego).

Pytania są podane jedynie w zestawie egzaminującego

bilet egzaminującego

Poziom podstawowy, Zadanie 2

1. What are the advantages and disadvantages of travelling by train?
2. What means of transport do you use most often and do you enjoy using them? Why?

TEST 2. egzamin ustny na poziomie rozszerzonym

Zadanie 1: rozmowa na podstawie materiału stymulującego

Przeanalizuj przedstawiony materiał. Przygotuj się do jego prezentacji i rozmowy z egzaminującym na temat:

- różnych form podróżowania;
- niebezpieczeństw i trudności związanych z podróżowaniem;
- korzyści, które płyną z podróżowania.

42 people die in car pile-up on A1

200 PEOPLE KILLED IN PLANE CRASH

CYCLING IN HOLLAND

enjoy the country on wheels the travel offer of the day from the newspaper of the day Daily Post

Zadanie 2: prezentacja tematu i dyskusja

Zapoznaj się z podanymi tematami. Wybierz jeden i przygotuj się do jego prezentacji oraz dyskusji z egzaminującym.

1. It is believed that education is the key to successful life. What is your idea of success in life and to what extent can education help to achieve it?
2. Some people treat the Internet as 'a window to the world'. How do you understand this and what other inventions do you consider most important for the improvement of quality of life?

Pytania są podane jedynie w zestawie egzaminującego

bilet egzaminującego

Poziom rozszerzony, Zadanie 1

1. What information can you get from the newspaper headlines?
2. What sort of people will accept the offer in the advertisement?
3. What are the advantages and disadvantages of travelling?
4. What do you consider to be the most popular way of travelling nowadays, especially among young people? Why?
5. How would you comment on the common saying 'Travel broadens the mind.'?

Powyższe materiały zostały zaczerpnięte z książki *Matura z języka angielskiego: Testy*.

